

List izhaja vsak petek

in velja s poštino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrt leta 80 sold. — Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude nar. - pol. društva „Gorica“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Scharju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravniku in sovedniku **Antonu Laknerju**, v gosposke ulice h. št. 158. Vse pošiljatve naj se **frankujejo**. Rokopisi se ne vračajo. **Oznanila** se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

Vabilo.

Odbor slov. narodno-polit. društva „Gorica“ vabi vse p. n. gg. društvenike k izrednemu občnemu zboru za četrtek 26. tek. meseca februarja ob 10 1/2 uri zjutraj. Zbor bo v Gorici v čitalnični dvorani v ulici sv. Antona.

Na dnevni red pride:

1. Peticija do ministerstva zoper predlog postave dež. zbora goriškega, vsled kterega bi se imela cela poknežena Grofija Goriška in Gradiščanska razdeliti v 32 velikih županij.

2. Peticija do ministerstva, da bi ustanovilo v Gorici slovensko dekluško šolo in izobraževališče za slovenske učitelice.

3. Peticija do ministerstva, da bi se okolica goriška ločila od mestno-pooblaščne sodnije in ustanovila za njo posebna okrajna sodnija v Gorici.

Vabilni list je ob enem vstopnica k zborovanju, zatoraj naj ga vsak seboj prinese.

Ker so vse tri točke jako važne, nadejamo se, da pridejo č. gg. društveniki v obilnem številu k posvetu.

V Gorici 12. februarja 1874.

ODBOR.

Značaj naših nasprotnikov v domačem taboru.

v Gorici 11. feb.

Politično društvo „Soča“ je imelo 29. p. m. svoj občni zbor. Pri tej priložnosti se je jasno pokazalo, da narod obsojuje „Sočino“ politiko, da je spoznal puhlost in lažnjivost liberalnih načel. Dvakrat so vabila poslali svojim prikimovalcem; prvi-

krat ni prišlo toliko udov, da bi bili mogli zborovati (pravila jih zahtevajo 20); drugikrat se je sešlo k predsednikovi volitvi celih 27 udov, pozneje so prilezli še 4.

Za zgodovino brezverske „Sočine“ politike je važno tajnikovo poročilo; v njem je naprednjaški duh živo izražen, ta pa je krivičnost in aroganca (napihjenost, domišljivost). Nasprotnike dolži sebičnih namenov in jih imenuje „nevarne elemente“, svojcem pa prilastuje „domoljubje, inteligenco, neodvisnost, zrelost“. Da bi se „Soča“ kedaj potrudila svoje nesramne trditve o sebi in o drugih dokazati, tega ne sme nihče tiriti. „Rekla je“ in — zadostuje; njeni kalini morajo verovati, akoravno nasprotno vidijo.

„S.“ je imela od nekđaj navado imenovati svoje privržence brez razložka „neodvisne, zrele, svobodomiselnje domoljube“. Tajnikovo poročilo nam pravi, da tako zaznamovanje ni bilo pravično; govori namreč o „pravih in intelligentnih Sočanih“, iz česar dosledno gre sklepati, da ima tudi nepravih in ne intelligentnih Sočanov. Mi smo to že davno vedeli, ali zdaj je to tudi društvo samo po svojem tajniku potrdilo. Hvala za odkritosrčnost. Vam pa dober tek uborni Sočini prikimovalci, ki se daste rabiti liberalnemu društvu; zdaj vidite, kaka je svoboda, kako je svobodno prepričanje, o katerem vam toliko pridigajo. Dokler prikimujete Sočini kolovodjem, ste „zreli, neodvisni, intelligentni“; ko pa začnete z lastno glavo misliti, že nimate nobene dobre dlake več na sebi.

„S.“ sicer trdi, da se neče vtikati v cerkvene zadeve, vendar včasih celo sv. Pavla navaja. Dajmo ji enak odgovor in recimo: Sv. pismo uči, da po njih sadu

jih bote spoznali. Teraj kak sad je rodila „S.“? — Tajnik odgovarja: „iz naše liberalne (že tako ne velike) stranke se je izcimila še neka posebna stranka na Tominskem; ta stranka namreč v prvo vrsto stavlja materijalna vprašanja“. Tu se tedaj ne govori več o zedinjeni Sloveniji, o napredku, omiki in svobodi, ampak o materiji, o denaru, o dobičku. Te so one „vzvišene ideje“, do katerih je liberalizem Tomince privel; in „S.“ ne nahaja na tem nič spodtikljeviga, temuč še praša, „kdo bi zameril Tomincem“, če za se skrbé, ne gledé na druge brate Slovence. Mi pa uprašamo: Kdo ne vidi iz tega, da „S.“ odobruje na svoji strani sebičnost, ktero „klerikalcem“ tako rada očita?

Liberalizem je krivičen, podtika svojim nasprotnikom slabe namene, ktere si sam izmišljuje, sebi pa prideva lastnosti in čednosti, o katerih še nikoli sanjal ni. Liberalizem je lažnjiv, laž pa ima kratke noge, prej ali poznej, pride resnica na dan. Lažnjivost „Sočinega“ liberalizma je obče znana, temu je priča zadnji „Sočini“ zbor h kteremu so z največo težavo in silo zbobnali — 27 in — 4 ude.

Dopisi.

Iz Renč 10. febr. — (Domača veselica Renških rodoljubar; vloženi potepuhi). — O raznih veselicah slovenskih čitalnic v tem Kurentovem (pustnem) času nam pogostoma časniki sporočajo. Da pa razne slov. čitalnice ne napredujejo, marveč čedalje bolj hirajo in umirajo, vtegne se najti vzrok v tem, da ne spolnujejo svojega prvotnega namena, zarad kterega so ustanovljene. Prerado se namreč čitalnice le preveč v igralnice in plesalnice obračajo,

ljenege srcá in da zná za kar si bodi prijeti. Ker se ljudje tega dogodka še spominjajo in ker ga tudi Slomšek omenja *), povem ga še jaz.

V sosednjih Lozeh je gorelo. Ljudje zaženejo krik. Rok niso križem držali, pa pomagati si niso znali. Stanič zasede konja in zdrči z njim proti gorišču. Kar trideset rok ali pa še več ni opravilo, opravil je Stanič sam. Kakor blisk švigne na slamnato streho. Enemu reče: Ti bodi tu, drugemu: ti pojdi tje, vpre se v streho, raz-

*) Rajni Stanič so imeli od mladih dni kervave oči, očitno znamenje njihove serčne ljubazni do bližnjega. Gorela je namreč njih dui kmetiška hiša, in oni se niso nobene nevaršine vstrašili, kedar je bilo komu na pomagati. Per tim ogní so revó dobili, katero so vse svoje žive dni voljno nosili; ino ljudje so jih po tim nar ložež imenovali rekoč: Kanonik z rudečimi očmi. — Gl. Drobtinice I. 1848 str. 90. — Gorelo je, če se prav spominjam, pri Štefčevih (Jericio) h. št. 7; rudeče oči je dobil pa že prej. Padel je bil namreč še kot otrok na ognjušči v ogenj. — Pis.

Listek.

Valentina Staniča

mladost in studentovska leta.

(Dalje in konec).

Vprašali so ga, ko se je vrnil z vrha, kaj mu je v glavo padlo, da je to storil. Z odgovorom ni bil v zadregi. Zdaj lahko porečem, seže jim v besedo, da sem bil nad Zvonarjem in da ni bil nobeden, kar vas je tu tako visoko ko jaz.

Knez Salm je bil čez mero vesel, ko je videl, da so vse tako vredili, kakor je želel. Dobro vedóč, da se „gospod“ kmetu najlože prikupi in zahvali, če mu lepo besedo dá in še kaj „za prigrizniti“ ponudi, dal je napraviti tesarjem, ki so Staniča na vrh spremljali, tako kosilo, da se je samo

jedlo. Vrh tega jim je še nekaj okroglega tje vrgel.

Proti večeru tega dneva so začeli v Salmovi hišici pospravljati. 30. julija so se poslovili. Razšli so se na vse štiri vetrove, vsak na svoje mesto. Stanič in prof. Schiegg sta šla, kar se samo ob sebe umé, v Solnograd.

S tem je bilo potovanje po Zvonarju pri kraji.

Kot student je Stanič redko kedaj domov pogledal. V Solnem gradu mu ni bilo krivice. Jest je imel za potrebo, tovaršije mu ni manjkalo, človeka je tudi imel, ki mu je vse, kar se je domá godilo poročal. Dekan Sovič je bil ta mož. Eukrat, pravi-jo, je bil prišel v tem času v Bodrež po opravkih. Domá so imeli nekaj med seboj, česar si niso upali brez njega opraviti. Pri tej priložnosti je pokazal, da je usmi-

febr. še v Gorico, vrne se a ravno tisti dan še obleži ter v nedeljo 8. februarja v velicem trpljenju umrje. Zapustil je revno udovo i troje malih otročičev. Ko bi se kaj tacega pri kaki cerkveni svečanosti zgodilo, kaj bi dejala naša goriška „chronique scandaleuse“?

— *S prsi vkup zrašena dvojčka*, pod imenom „Siameska brata“, po vsem svetu znana zato, ker sta se po vseh mestih kazala, sta unidan umrla, drugi je za prvem umrl čez 2 uri.

— † Umril je g. *France Poljšak*, župan in posestnik v Šamarjah, 3. t. m. za mrtudom po kratki tridnevni bolezni, star še le 50 let. Zguba tega moža, moža v polnem pomenu besede, je velika, — nedomestljiva. Ranjki je bil kinč cele ipavske doline, lahko rečemo cele goriške grofije: — Udarec za žalujočo, družino in občino kterima ostane nepozabljiv, je toliko večji, ker je prišel nenadoma. — Bil je ranjki mož po božji volji, goreč kristjan, priden hišni gospodar, *z gled pobožnosti in poštenosti* družini, soseski, vsem, ki so ga poznali; vesten in skrben župan; ni čuda, da je od svojega 24. leta skoraj nepretrgamo do smrti županoval, da bi vstregel prošnji in zaupanju svojih Šamarjancev: za čast božje veže vedno goreč cerkveni starašina, krajni šolski nadzornik, ud pri cenilni komisiji, c. k. poštar, — pri vsem tem tudi pravi redoljub. — Pri tolikih opravilih in službah bil je natančen, da je pri smrti vse v redu zapustil, kakor bi bil vedel, da ga Bog nenadoma pokliče. — Kaj je bil ranjki, pokazalo se je pri pogrebu. Od blizo in daleč so vrelj ljudje vseh stanov, župani, duhovni, uradniki, bogati in ubogi, da bi „očetu Francetu“ (tako ga je sploh ljudstvo imenovalo) zadnjo čast skazali. Ko je domači g. fajmošter na grobu še besedo spregovoril o ranjkem, ni nobeno oko solz se zdržati zamoglo. — Zapuščena družina ne da se sicer potolažiti tako lahko; ali to naj jej bo v tolažbo, da ranjki si je postavil sam večer spominek v sreč vseh, ki so ga poznali. (Deloma pesneto iz dopisa, kateri je uredništvu prepozno došel, da bi ga bili natisnili.)

Umrli v Gorici meseca januarja t. l.:

Brankovič Marija, stara 50 l. za tuberkulozami, — Zirer Marija, 27 l. za prisadom, — Nardini Karolina, 62 l. za srčno bolezni, — Porok Terezija, 71 l. za pljučnim mrtudom, — Terpin Jožefa, 84 l. za sušico, — Sniconig Marija, 22 l. za trganjem, — Sever France, 54 l. za Bright-ovo bolezni, — Brelj Urša, 95 l. za sušico, — Danencič Stefan, 81 l. za sušico, — Gregorič Terezija, 67 l., — Režen Urša, 69 l. za jetiko, — Schena Enrichetta, 10 l. za bolezni v grlu, — Vicentin Andrej, 53 l. za jetiko, — Gentili Anna, 82 l. za pljučnim katarom, — Suissi Jan. Nep., 65 l. za tuberkulozami, — Luvišček Janez, 64 l. za grižo, — Pertut Marija, 13 l. za srčno bolezni, — Vidrig Angelika, 72 l. za tuberkulozami, — Decolle Elizabetta, 79 l. za oteklino, — Bressan Terezija, 63 l. za naduho, — Kodermac Jakob, 57 l. za jetiko, — Bavcon Ana, 74 l. za naduho, — Chiaselotti Dominik, 36 l. za zvodnimi možgani, — Marusič Marija, 66 l. za mrtudom, — Kumar Magdalena, 42 l., — Brumat Marija, 19 l., — Musina Antonija, 55 l. za srčno bolezni, — Kocijančič

Lovrencij, 74 l., — Anningher Janez, 69 l. za naduho, — Godeassí Marija, 46 l. za zvodnimi možgani, — Hrovatin Janez, — 67 l. za sušico, — Petrogalli Anton, 80 l. za sušico, — Kumar Stefan, 33 l. za bodom, — Jilek Sofija, 44 l., — Olivati Anton, 52 l. za organično bolezni, — Gregorat Alojzija, 44 l., — Černe Katarina, 44 l. za srčno bolezni, — Bleiweiss Anna, 65 l. za sušico, — Gautner Marija, 38 l. za srčno bolezni, — Bones Teodora, 29 l. za bodom. — Umrlih malih otrok število znasa 53. — Vseh skupaj je torej umrlo meseca januarja v Gorici 93.

Gospodarske stvari.

Le pametno, da si pri kužnih boleznih več ne škodujemo, kakor koristimo!

„Slišali so zvoniti, pa ne vedó, kje in kaj“ — tako se res sme dandanes reči od nekterih ljudi, ki si smradijo stanovanja s klorovim apnom ali karbolovo kislino — brez potrebe, mislé, da s tem smradom odženó koze, koleró in vsako drugo kužno bolezen. Noč in dan živijo nekateri v tacih osmrajenih izbah, da jih glava boli, smrad se jim na pljuča vlega itd., ali vse to trpijo — naj nam nikakor ne zamerijo, da naravnost rečemo — prav po nevednosti lastni ali nevednosti tistih, ki jim kaj tacega priporočajo.

Dolžnost nam je tedaj, jim to stvar razjasniti.

Noben zdravnik ne more tajiti velike moči karbolove kisline (kreosota premogovega, Steinkohlenkreosot), klora, klorovega apna, železnega vitrijola, žveplene kisline in še drugih kislin več do tega, da pokončajo kužnine, ki se narejajo pri nekaterih boleznih človeških in živalskih, in vsak izveden zdravnik vé, da podnebni zrak, prav po kislicu (Sauerstoff) svojem, je prvi čistivec okuženih stvari, knteremu si le ogenj v svoji še večji moči primerjati more.

Al kedaj in kako so karbol, klor in druge kisline na pravem svojem mestu? — to je treba vedeti.

Naj zatega del to reč našim bralcem razložimo.

Kužnine so mnogovrstne, vendar se naposled delijo v dve vrsti. Ene so namreč take, ki so privezane na snovo (materijo), ki je kužna, in se ne širijo po zraku dalje, ampak le po dotiki ž njo. Tako sifilitičen človek (ali po naše človek, ki ima francoze) ne bode okužil družega, ki ž njim v isti izbi prebiva; tudi steklega psa se ni od blizo ali daleč bati, če le ne popade ali da kužnina steklinska ne pride s kako odrtino ali rano človekovo ali živalno v dotiko. — So pa kužnine druge, ki človeka ali živalino že okužijo, če se je tudi ne dotakne, ker po sapi (zraku) dobí kužnino v se, in okuži se tudi včasih, če je natura njegova podvržena taki bolezni, ako kužnino kak drug zdrav človek prinese na svoji obleki (volnati, svilni ali drugi) do njega; v to vrsto spada kužnina kóz in in nekaterih drugih kožnih izpuščajev, tifusa s petehijami, Turška človeška in goveja kuga itd.

(Dalje prih.) — („Nov.“)

Oznaničnik.

Javna Zahvala!

Vsem prijatlem in znancem, domačim in ptujim, čč. duhovnom, gospodom, županom, obč. odbornikom in starašinam, pevcem in vsem sosedom, ki so našega očeta k pogrebu spremili 5. t. m., zahvaljuje se srčno za skazano ljubezen.

V Šamarjah 8. febr. 1874.

žaluoja družina Poljšak-ova.

Mesečni izkaz banke

„Slovenije“

Požarni oddelek:

Stanje dne 31. decembra 1873: 16365 polic, 50,001.150 gld. zavarovane istine, 503674 gld. 15 kr. premije.

31. jan. 1874: 17586 polic, 52.886.139 gld. zavarovane istine, 540.479 gl. 83 kr. premije.

Prirastek: 1221 polic, 2,884.989 gld. zavarovane istine, 36805 gld. 68 kr. premije.

GOSTILNICA

Batistič-eva

v Solkanu se daje v najem.

ANTON OBREKAR

nožar,

dosedaj v nunskih ulicah h. št. 381

preselil se je

v hišo kat. društva št. 387

v tistih ulicah.

Obiskali smo novo gostilnico Brandt

(„Hotel Brandt“)

in se prepričali, da je lastnik z velikimi stroški napravil take prostore, ki so kinč Goriškega mesta. — **Kuhinja** prekosi, zdi se nam, vse druge goriških gostilnic, — **spalnice** so čedne prostorne in dobro urejene, — **postrežba** vse hvale vredna; zatoorej jo priporočamo vsem, ki dohajajo po opravkih v mesto.

Več posestnikov in gospodov z dežele.